

DE TIJD VAN DE FLORENTIJJEN

OM HET DUEL AAN TE GAAN MET ZWITSERSE HORLOGEMAKERS MOET JE OFWEL BEZETEN, OFWEL KOPPIG ZIJN. DE BAAS VAN ANONIMO, FEDERICO MASSACESI, IS BEIDE. AL SPELEN OOK DE GESCHIEDENIS VAN FIRENZE EN VOORAL DIE VAN PANERAI EEN ROL.

Door Wim Denolf

Soms zegt een datum op een gevel genoeg. *Vacheron Constantin*: 1755. *Breguet*: 1775. *Girard-Perregaux*: 1791. Zelfs jongere horlogemakers als *Audemars Piguet*, ontstaan in 1875, kunnen nog steeds uitpakken met een indrukwekkende geschiedenis. Een verleden dat, volgens hen, in de eerste en laatste plaats Zwitsers is. In de sector is *Made in Switzerland* een kwaliteitslabel dat moeilijk te overtreffen valt, en al helemaal niet als het om mechanische uurwerken gaat.

Uitgererekend in die sector wil *Federico Massacesi* een plaats veroveren. De voormalige zakenpartner en kwaliteitsmanager van *Salvatore Ferragamo* richtte acht jaar geleden *Anonimo* op: grote, ambachtelijk vervaardigde uurwerken voor mannen, met een robuust en sportief design. Massacesi is, ook als chauffeur, een cocktail van *Woodstock* en *Chianti*. Bescheiden maar gedreven, met de pioniersgeest van de Amerikaanse westkust. „Ik heb als student een radiostation opgericht en dat is niet goed afgelopen, qua risico's en tegenslagen ben ik wel wat gewend.”

OPPORTUNITEIT

Bij Ferragamo volgde de ondernemer de luxesector van nabij, en dus ook de steeds nadrukkelijker rol van de mannenmode. „In de jaren negentig veranderde het aanbod sterk. Amerikaanse warenhuizen investeerden in sportswear, accessoires voor mannen werden virieler.”

Firenze deed de rest, want ook daar waren horlogemakers actief. Met name bij *Panerai*, een familiebedrijf uit 1860 dat naam gemaakt had als leverancier van de Italiaanse zeemacht. Het leverde precisie-instrumenten als dieptemeters, polskompassen en duikershorloges. Uurwerken waarvoor Panerai Zwitserse binnenwerken gebruikte, Florentijnse ingenieurs en ateliers leverden de waterdichte kasten, polsbanden en wijzerplaten. Modellen als de *Radiomir* en *Luminor* werden iconische namen, vooral dankzij

Details van Anonimo-horloges: de Militaire Zulu Time en Desert Chrono; en de Jalea van Dino Zei.

hun aparte ontwerp en de lichtgevende substanties die onder water voor een optimale leesbaarheid zorgden.

De kleinschalige industrie die zich in Firenze had gevormd, stakte in 1997. Panerai legde zijn toekomst in handen van de Richemont-groep en daarmee werd een verhuizing naar Zwitserland onvermijdelijk. Het moederhuis van Cartier en Piaget wilde Panerai's militaire reputatie immers uitspelen op de consumentenmarkt. „Voor Firenze was het vertrek geen goede zaak,” zegt Massacesi, „maar ik zag vooral een enorme opportuniteit. De kennis was er. Sommige leveranciers van Panerai waren bijna een halve eeuw actief.”

Het vergde de Florentijn goed een jaar om de nodige middelen en mensen bij elkaar te krijgen. Aandeelhouders uit de sector schraagden het project, dat in september '99 de eerste horloges afleverde. De *Opera Meccana*-collectie omvat sportieve chronografen (*Militare Crono*, *Cronoscopia*) en stadsmoellen (*D-Date* en *Millemetri*), alsook horloges met twee tijdszones en/of GMT-functie (*Professionale*, *Zulu Time*). Prijzen

„FIRENZE IS EEN STAD VAN ARCHITECTEN, INGENIEURS EN UITVINDERS, AL SINDS GALILEO EN DA VINCI. HIER WORDEN VAKMENSEN GEWAARDEERD.”

starten net onder de 2000 euro en lopen op tot 5800 euro. De kalibers worden exclusief bij ETA gemaakt, de stalen kasten en de leren polsbanden in Italië. Daar gebeurt ook de assemblage, afwerking en controle, door vaklui in ateliers die vaak sterk op woningen lijken. „Het helpt dat ik kwaliteitsmanager ben geweest”, bekent Massacesi. „Ik weet met mensen om te gaan, hoe je krijgt wat je wilt voor een correcte prijs.”

MET DE KOLONEL

Dat hij voorlopig zijn centen niet terugverdiend heeft, is bijkomstig, zegt Massacesi. Volgend jaar wil hij een bescheiden productiegroei naar 5000 stuks realiseren. „Ik weet dat als ik verdwijn, Anonimo zal blijven. Er is een collectie met een eigen ziel en geschiedenis, we hebben verkooppunten en naambekendheid gekregen in de hele wereld.” In België is lifestylezaak *Clinic* in Antwerpen een van de handvol klanten.

In vergelijking met de Zwitserse horlogehuizen is Anonimo een dwerg, maar wel een moedige, zegt de bedrijfsleider en naar eigen zeggen duivel doet al. „We maken eerlijk en integer betaalbare luxe, zonder valse of geforceerde exclusiviteit. Dat idee zit ook in de merknaam: vakwerk zonder opzichtige logo's. Die toewijding heeft ons geloofwaardig gemaakt, wat

voor niet-Zwitserse bedrijven niet evident is.” Vele ingenieurs en ontwerpers in de Zwitserse horlogerie zijn trouwens van Italiaanse afkomst, laat Massacesi niet na te vermelden. „Zelfs aan de top, zoals *Signore Macaluso* van Girard-Perregaux. Bedrijven als Audemars Piguet en Omega laten in Italië kasten maken.”

En alsof de lokale geschiedenis niet genoeg was, haalde Massacesi *Mister Panerai* zelf in huis – al weet geen van beiden nog wie het eerste contact legde. Op de jongste horlogebeurs in Basel presenteerde Anonimo dit voorjaar de eerste collectie uurwerken van *Dino Zei*, de nu 71-jarige ingenieur die in '73 aan het hoofd van Panerai kwam te staan. Daarvoor had de *Dottore Colonel* al een militaire carrière doorlopen als hoofd van de duikersbasis en directeur van het centrale studiecentrum. Zijn horloges bij Anonimo liggen dan ook in het verlengde van zijn innovaties bij Panerai. De *Nemo*, *Marea* en *Narvalo* bevatten specifieke functies voor de duik- en zeilsport en zijn voorzien van *Jaquet-*, *Valjoux-* en *Dubois Depraz-*kalibers. In waterdichte kasten, uiteraard.

„Ik heb geen spijt van de gang van zaken”, zegt Zei in zijn woning op een heuvel van Firenze. „Na de val van de Berlijnse muur schroefde het Italiaanse ministerie van Defensie de kraan dicht en viel de zekerheid van Panerai weg. We wisten dat het huis kon groeien op de consumentenmarkt, maar daar hadden we nooit geconcurrereerd en de onderneming vergde grote middelen. Zelf hebben we nooit meer dan 2300 horloges voor particulieren gemaakt. Horlogemakers in Firenze waren daar niet mee bezig, die deden aan onderzoek en ontwikkeling.”

PROVINCIAAL

De tandem Massacesi-Zei werkt in ieder geval. Het levert patenten op, onder meer voor de waterdichte beveiliging van opwindmechanismen — onderaan de kast — en voor oxidatie- en coatingprocedures die de horlogekasten en leren polsbanden tegen slijtage beschermen. Zowel op het land als in het water.

„Firenze is een stad van architecten, ingenieurs en uitvinders”, zegt Massacesi in de auto naar het treinstation, „al sinds de tijd van *Galileo* en *Leonardo Da Vinci*. De mechanica wordt hier niet alleen geperfectioneerd, vakmensen als goudsmiden, schoenmakers worden gewaardeerd.” Eigenlijk zijn Florentijnen een beetje provinciaal, voegt hij eraan toe. „Fantastische ideeën, maar het is ieder voor zich. Ze storten er zich met hart en ziel in, allemaal ervan overtuigd dat alleen zij gelijk hebben.” Massacesi is goed op weg om zijn gelijk ook te krijgen.